

Vapaa-ajan palvelukokonaisuus

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ SEKÄ ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ, EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ JA MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA VUODELTA 2021

1. Valvontaympäristö ja johtamistapa

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden johdon vastuulla on huolehtia siitä, että palvelukokonaisuudessa on sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön nähden toimiva sisäinen valvonta. Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden valvonta ja riskienhallinta on järjestetty seuraavasti;

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden johto vastasi ja huolehti siitä, että palvelukokonaisuudella oli sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön nähden toimiva sisäinen valvonta. Palvelukokonaisuuden hallinnon järjestämispäätöksen 11. luku sisältää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut ja tehtävät. Toimintatapa toteutui osana johtamista, toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, toimintoja ja prosesseja, tuloksellisuuden arviointia sekä talouden ja hallinnon menettelyjä. Palvelukokonaisuuden johtoryhmään kuuluivat palvelukokonaisuuden johtaja, hallintopäällikkö, henkilöstöasiantuntija, talouspäällikkö, kehittämisspäällikkö, kaupunginsihteeri, palvelualueiden johtajat, Turun kaupunginteatterin toimitusjohtaja, markkinointipäällikkö ja erityisasiantuntija. Johtoryhmän kokoonpano muuttui hieman vuoden 2021 aikana Turun kaupungin siirryttyä pormestarimalliin. Uusina johtoryhmässä aloittivat tapahtuma- ja matkailujohtaja sekä henkilöstöasiantuntija. Osa johtoryhmän jäsenistä työskentelevät nykyisessä organisaatiossa konsernihallinnon yhteisissä palveluissa, mutta osallistuvat yhä vapaa-ajan palvelukokonaisuuden johtoryhmään.

Palvelukokonaisuuden arvot ja toimintaperiaatteet on määritelty sekä kaupungin strategiasta ja strategisista ohjelmista johdetut tavoitteet asetettu palvelukokonaisuuden strategisessa sopimuksessa sekä jalkautettu palvelualueiden ja hallinnon operatiivisissa sopimuksissa ja palvelutuotosopimuksissa. Hyvän hallinnon toimintatapoihin liittyvää ohjausta ja viestintää yhteen sovitettiin johtoryhmissä, yhteistoimintaelimessä, tiimeissä sekä henkilöstökokouksissa. Johtavien viranhaltijoiden ja esimiesten valvontavastuut käytiin läpi perehdytyksessä. Palvelukokonaisuudessa toteutettiin kehittämissuunnitelmaa konsernille hyväksytyin kehittämismallin mukaisesti. Tavoitteiden (talous, henkilöstö ja toiminta) toteutumista seurattiin tunnuslukujen, tilastojen, asukaskyselyjen, asiakaskyselyjen ja muiden palautteiden sekä raporttien avulla lautakunnissa, palvelualueiden johtoryhmissä ja palvelukokonaisuuden johtoryhmässä. Poikkeamat käsiteltiin ja analysoitiin sekä tarvittavat toimenpiteet määriteltiin ja vastuutettiin. Sopimukset rekisteröitiin JoutseNet´iin. Sidosryhmät on tunnistettu. Viestinnässä käytettiin monipuolisia ja saavutettavia viestintäkanavia ja -välineitä.

2. Riskienarviointi ja -hallinta

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty voimassa olevien lakien, kaupungin hallintosäännön, konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen, palvelukokonaisuuden hallinnon järjestämispäätöksen sekä em. säännöksiä täydentävien toimivallan siirtoa ja määrittelyä koskevien päätösten mukaisesti.

Vapaa-ajan palvelukokonaisuudessa on käytössä Granite ERM -kokonaisvaltainen riskienhallinta -ohjelma, jossa arvioidaan niin strategiset, taloudelliset, operatiiviset kuin vahinkoriskit. Palvelukokonaisuudessa on arvioitu toimintansa laajuuteen ja rakenteeseen nähden kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Palvelukokonaisuuden suurimmiksi riskeiksi

todettiin organisaatiomuutos ja sen aiheuttama epävarmuus, pandemiatilanteen vaikutukset esitystoimintaan sekä toimitilojen huono kunto. Riskien arvioinnissa on toistuvasti todettu, että esimerkiksi tilojen kunnossapitoon ja huoltoon liittyvien riskein toimienpiteissä palvelukokonaisuuden toimivalta rajoittuu seurantaan ja ilmoittamiseen. Granite ERM -ohjelman mukaan toteutuneita riskejä ei ollut. Granite ERM-ohjelmassa on määritelty riskienhallinnan vastuutahot tarkemmin sekä riskienhallinnan seuranta tapahtuu järjestelmän kautta. Palvelukokonaisuuden valmiussuunnitelmassa on käyty läpi erilaiset kuvaukset mahdollisista häiriö- tai riskitilanteista sekä kuhunkin tilanteeseen varautumisen toimenpiteet ja vastuut.

3. Valvontakeinot

Tehtävien, toimivallan ja vastuuden jako on dokumentoitua ja selkeää, mikä edistää sisäisen valvonnan toteutumista. Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden ja palvelualueiden koko organisaatio, johdon tehtävät, toimivalta ja vastuut on kuvattu niin palvelualueiden toimintaohjeessa kuin vapaa-ajan palvelukokonaisuuden hallinnon järjestämispäätöksessä.

Tavoitteiden toteutumisen, omaisuuden ja talouden seuranta ja arviointi on järjestelmällistä. Talouden toteutumista pyritään seuraamaan kaupungin raportointijärjestelmän kautta reaaliajassa. Hyväksymisvaltuudet on määritelty palvelukokonaisuudessa. Vastaanottotarkastukset kirjataan hankintajärjestelmään Sap S/4 Hanassa tai kuittaamalla lähetyslistaan. Pienhankinnat kilpailutetaan kaupungin pienhankintaohjeen mukaisesti. Pienhankintojen kilpailuttaminen on tehostunut Cloudian käyttöön otolla. Suuremmat hankinnat toteutetaan strategisen hankinnan avulla. Toiminnan toteutumista seurataan tilastoinnin avulla kaikkien toimintojen osalta ja toteuma raportoidaan keskeisin osin liikunta- tai kulttuuri- ja nuorisolautakunnalle. Palkanmaksua seurataan kaupungin raportointijärjestelmä kautta ja palkkatositteiden tarkastuksen kautta. Rahaliikenteen täsmätykset toteutetaan palvelukokonaisuuden talousvastaavien avulla.

Sopimusten hallinta, seuranta ja valvonta on keskitetty kaupungin järjestelmään. Sopimusten arvosta ja sopimuksiin liittyvistä riskeistä ei kuitenkaan ole kokonaiskuvaa eikä sopimusten valvonta ei ole kaikilta osin systemaattista. Vapaa-ajan palvelukokonaisuudessa on otettu ainakin osittain käyttöön Cludia-järjestelmä.

4. Raportointi ja viestintä

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden raportoinnissa ja viestinnässä noudatetaan hyvää tiedonhallintatapaa toimimalla kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Saavutettavuusdirektiivin edellytyksen on huomioitu ja dokumentteihin sekä nettisivuihin tehty tarvittaessa muutoksia. Asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen asianmukaisesta saatavuudesta, käytettävyydestä ja suojaamisesta sekä eheydestä on huolehdittu kaupungin ja palvelukokonaisuuden ohjeiden mukaisesti.

Tieto palvelualueilla välittyy säännöllisten palavereiden ja muistiinpanokäytäntöjen avulla. Lähitijän lomake pyritään täyttämään työsuhteen päättyessä ja näin saadaan hiljainen tieto hyödynnettyä. Sisäisen valvonnan toimeenpanosta raportoidaan palvelukokonaisuuden ohjeiden mukaisesti.

5. Sisäisen valvonnan toimivuuden seuranta

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuteen kohdennettiin vuonna 2021 yksi sisäisen tarkastuksen jälkiseuranta koskien palvelukokonaisuuden materiaalihankintoja. Jälkiseurannan raportin mukaan lähes kaikki suositukset olivat toteutuneet suositusten mukaisesti. Ainoastaan yksi suositus ei lähes toteutunut eli kaikkia yli 10 000 euron hankintoja ei ollut kirjattu asianmukaisella tavalla. Asia on käsitelty palvelukokonaisuuden johtoryhmässä. Kaikkia palvelukokonaisuuksia

koskevia tarkastuksia tehtiin yksi koskien suoraostoja ja -hankintoja. Asiasta suoritetaan jälki-tarkastus keväällä 2022.

Sisäisen valvonnan toimivuutta ja käytäntöjä seurataan vapaa-ajan palvelukokonaisuuden johtoryhmässä ja palvelualueiden johtoryhmissä. Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden johto seuraa ja arvioi sisäisen valvonnan toimivuutta kaupungin ohjeistuksen mukaan ja palveluntuottajien toimintaa valvotaan sekä ennalta sovituin että ennalta ilmoittamatta tehtävin valvontakäyntein. Sisäisen valvonnan puutteita ei ole havaittu.

6. Sisäisen valvonnan arviointi ja kehittäminen

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden itsearvioinnin ja edellä kuvattujen asioiden perusteella palvelukokonaisuuden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on keskimäärin hyvä. Erilaisista palvelualueista muodostuvassa, monipuolisessa organisaatiossa tiedon välittämisen ja käytäntöjen yhtenäisen toteuttamisen varmistaminen on ajoittain haasteellista. Parhaiten ja yhtenäisimmin toteutuvat arvojen, periaatteiden ja tavoitteiden määrittely, toimivallan ja vastuun määrittely sekä tulojen seuraaminen ja menojen hyväksyminen. Kehittämistä arvioidaan olevan erityisesti sopimushallinnassa sekä tiedonkulun viiveettömyydessä.

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden sisäistä valvontaa on kehitetty vuoden 2021 aikana ottamalla käyttöön Granite ERM -ohjelma. Sisäistä valvontaa on tehty kassatarkastuksia tekemällä. Sisäistä valvontaa on kehitetty tilikauden aikana selkeyttämällä talouteen liittyviä tehtäviä ja vastuita.

Vuoden 2022 aikana sisäistä valvontaa kehitetään mm. parantamalla sopimushallintaa. Osalla palvelualueilla kaivataan lisää työkaluja ja koulutusta mm. kassavalvontaan sekä omaisuuden seurantaan. Palvelualueilla kaivataan myös sisäisen valvonnan vuosikelloa toiminnan pohjalle.

7. Riskien ja epävarmuustekijöiden arviointi

Vapaa-ajan palvelukokonaisuus on arvioinut toimintansa laajuuteen ja rakenteeseen nähden kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Koko vapaa-ajan palvelukokonaisuuden yhteinen epävarmuustekijä on, miten saadaan kaupunkilaiset takaisin vapaa-ajan palveluiden pariin pandemiatilanteen jälkeen. Palveluiden käyttäjät ovat olennainen asia niin tulo-kertymän kuin kaupunkilaisten hyvinvoinnin kannalta.

Toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä on arvioitu monipuolisesti. Arvioinnissa esille tulleet merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät vaihtelevat palvelualueittain. Palvelualueiden arvioinneissa esille tulleita merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat mm. toimitilojen huono kunto, sisäilmaongelmat, henkilöstön poissaolot, ja osaavan työvoiman saanti, keskeisimpien tietojärjestelmien toimivuus, infrastruktuuriin liittyvät katkot, nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen ja sen vaikutukset nuorisotyöhön, ostopalveluiden sopimusten noudattaminen, hallinnon työkuormitus, yleisötapahtumaan kohdistuva ulkoinen uhkatilanne sekä tulipalo. Palvelualueilla pohditaan myös, osataanko hahmottaa ja tunnistaa kaikki olennaiset riskit.

8. Keskeiset johtopäätökset

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden osalta sisäinen valvonta ja riskienhallinta on monelta osin hyvin hallussa. Vuoden 2022 aikana sisäistä valvontaa kehitetään mm. parantamalla sopimushallintaa ja varmistamalla Clouidia -järjestelmän käyttöönotto koko palvelukokonaisuudessa. Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden johtoryhmässä kartoitetaan tarkemmin tarvittavat työkalut ja koulutukset, jotta sisäinen valvonta toteutuu jatkossa entistä paremmin sekä tasalaatuisemmin koko palvelukokonaisuuden sisällä. Vapaa-ajan palvelukokonaisuus suunnittelee

myös sisäisen valvonnan vuosikelloa helpottaakseen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuuden hallintaa.

Vuonna 2022 toimintaan vaikuttaa tulevien hyvinvointialueiden syntymisen merkitys kaupunginorganisaatioon kokonaisuutena. Vapaa-ajan palvelukokonaisuudessa pyritään palauttamaan palvelujen käyttö pandemia-aikaa edeltävälle tasolle sekä kehitettyä uutta toimintaa. Tulevien mahdollisten uudistusten ja muutosten toteutuessa tulee tarkistaa ja tarvittaessa päivittää vapaa-ajan palvelukokonaisuuden sisäiseen valvontaan sekä riskienhallintaan liittyvät vastuut, tehtävät ja käytännöt.

Turku 31.1.2022

Minna Sartes
